

7

Vragenuur

Vragen van het lid Hamer aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het bericht dat mensen steeds meer schulden hebben en de koopkracht blijft dalen.

Mevrouw **Hamer** (PvdA):

Voorzitter. Ik neem aan dat de staatssecretaris begrijpt dat ik dit weekeinde zo ongeveer van mijn stoel ben gevallen toen we het bericht kregen dat op het ogenblik maar liefst 6,3 mld. aan schulden openstaat. De staatssecretaris kon er bij het vragenuur van een paar weken geleden niet bij zijn, toen we het hadden over de vraag of er zo veel wordt gespaard. Hij is toen vervangen door de minister. Ik heb de minister toen gevraagd hoe het zit met de berichtgeving dat de spaargelden steeds minder worden. De minister zei: dat is helemaal niet waar; er wordt juist meer gespaard in Nederland. Maar wat zien we nu? Tegelijkertijd lopen de schulden gigantisch op. Dat kan dus niet allebei waar zijn. Ik wil graag dat de staatssecretaris uitlegt hoe het staat met de groeiende, olopende schulden. Klopt het dat die schulden steeds meer terechtkomen bij een kleine groep mensen? Dat moet dan bijna wel. Niet alleen de schulden lopen op, maar het duurt ook langer voordat er wordt terugbetaald. De betalingsproblemen nemen toe. De vorige keer zei de minister nog tegen mij: uw cijfers kloppen niet, want ze komen zomaar uit een krant. Deze keer komen de cijfers van de Nederlandse Vereniging van gecertificeerde Incasso-ondernemingen. Ik neem aan dat we die mogen vertrouwen.

Laten de cijfers van het Nibud nogmaals zien dat gewone mensen echt in de problemen komen en dat de koopkracht in gevaar is? Waarom verdeelt de regering haar bezuinigingen niet eerlijk over alle gezinnen en ook over de hoge inkomens, zodat niet alleen lage inkomens en middeninkomens in de problemen komen? Waarom groeien de inkomens van rijke gezinnen nog steeds met 2% en dalen de middeninkomens juist met 7%?

Staatssecretaris **De Krom**:

Voorzitter. De minister heeft toen inderdaad gezegd dat het spaartegoed in ruim tien jaar meer dan verdubbeld is, namelijk van 140 mld. naar zo'n 300 mld. Vorig jaar is dat nog eens gegroeid met zo'n 10 mld. Toen heeft hij ook aangegeven dat de stelling van mevrouw Hamer dat die spaarrekeningen massaal worden geplunderd, dus onjuist is. In veel huishoudens is er nog een behoorlijke buffer, die zo nodig kan worden ingezet om te zorgen voor een gelijkmatig consumptiepatroon.

Mevrouw Hamer noemt een bedrag van olopende schulden. Ik heb inderdaad aanwijzingen dat de schuldhulpaanvragen toenemen, maar we moeten nog een beetje voorzichtig zijn met die cijfers. Over 2011 zijn er nog geen keiharde cijfers. Ik maak mij daar natuurlijk wel zorgen over, want de aanvragen voor schuldhulpverlening lopen op. Maar wat bijvoorbeeld ook een rol zou kunnen spelen, is dat incassobureaus nu sneller overgaan tot in-

ning van de schulden. Dat zou de cijfers ook kunnen vertekenen.

Het is essentieel dat mensen hun uitgavenpatronen aanpassen aan de realiteit. Als er in een gezin of in een huishouden sprake is van minder inkomsten, dan is het heel belangrijk dat mensen hun uitgavenpatroon daarop aanpassen. Dat is in de eerste plaats hun eigen verantwoordelijkheid, maar als er dan toch een probleem ontstaat, dan kunnen mensen altijd terugvallen op de gemeentelijke schuldhulpverlening.

Mevrouw Hamer kent de cijfers over de koopkracht. Dit jaar zal er een koopkrachtverlies optreden van zo'n 1% tot 1,25%. Dat heeft het kabinet evenwichtig verdeeld over de verschillende inkomensgroepen.

Mevrouw **Hamer** (PvdA):

Wat je evenwichtig noemt. De evenwichtigheid zit erin dat rijkere rijker worden en mensen met middeninkomens en lage inkomens erop achteruitgaan. Maar het kan nooit allebei waar zijn. Ik geloof dat wat de staatssecretaris nu zegt, verduidelijkt wat de minister vorige week heeft gezegd. De staatssecretaris zegt namelijk dat de spaartegoeden in de afgelopen tien jaar zijn gestegen, maar daar hebben we het niet over. Het gaat erom wat het laatste halfjaar gebeurd is. De vorige keer werden de cijfers hier ook in twijfel getrokken. Nu zegt de staatssecretaris weer: ik heb de cijfers niet. Dan moet hij toch echt zijn informatievoorziening verbeteren, want ze staan gewoon in de krant en ze komen van de Nederlandse Vereniging van gecertificeerde Incasso-ondernemingen. Die heeft die cijfers wel. Ze heeft ze gepubliceerd. De schuldenlast stijgt met 6,3 mld. Als we dat trouwens aftrekken van de spaartegoeden, dan komt er dus een heel ander plaatje uit. Ik wil nog steeds van de staatssecretaris weten waarom de lasten niet veel gelijk verdeeld worden en hoe het komt dat mensen zo in de problemen komen. Vervolgens verwijst de staatssecretaris naar de schuldhulpverlening. Dat is helemaal fijn, want die wordt op dit ogenblik ongeveer om zeep geholpen door dit kabinet.

Staatssecretaris **De Krom**:

Wij hebben in het koopkrachtplaatje van 2012 heel uitdrukkelijk gestreefd naar een evenwichtig beeld, met als resultaat dat het gemiddelde ligt rond de -1%, -1,25%. Dat heeft mevrouw Hamer kunnen zien. Dat hebben wij vorig jaar uitvoerig besproken bij de begroting. Daar is een evenwichtig plaatje neergelegd.

De spaartegoeden zijn niet alleen de afgelopen tien jaar gegroeid. Ook het afgelopen jaar, in 2011, zijn ze met 10 mld. toegenomen.

Mevrouw Hamer maakte nog een opmerking over schuldhulpverlening. Ik kan met plezier melden dat de Eerste Kamer de wet schuldhulpverlening heeft goedgekeurd. Die legt een stevige basis voor een goede kwaliteit van de schuldhulpverlening in de verschillende gemeenten. Maar ik ben wel teleurgesteld over het volgende. Het vorige kabinet had 130 mln. extra in schuldhulpverlening gestoken, maar gelet op de onderzoeksresultaten van de inspectie is daar nog wel het een en ander te verbeteren. Ik wil de gemeenten oproepen om dat stevig aan te pakken.

Mevrouw **Hamer** (PvdA):

Dan lijkt mij dat de staatssecretaris moet beginnen te stoppen met bezuinigen op de schuldhulpverlening. Ik mag dit, hoop ik, als een toezegging daarop beschou-

De Krom

wen. Hij vindt het blijkbaar heel erg belangrijk. Dat ben ik zeer met hem eens. Maar hij loopt wel een beetje om het slechte nieuws heen. 6,3 mld. openstaande schuld bij Nederlanders; die is nog nooit zo hoog geweest. Het heeft ook nog nooit zo lang geduurd voordat mensen kunnen terugbetalen. Aan dat signaal kan de staatssecretaris toch niet aan voorbijgaan? Er zijn nog nooit zulke hoge schulden geweest. Dus hij kan wel feest vieren omdat de afgelopen tien jaar veel gespaard is, maar het gaat toch om wat er nu aan de hand is? Ik begrijp werkelijk niet dat de staatssecretaris dit signaal niet veel serieuzer neemt.

Staatssecretaris **De Krom**:

Ik loop niet langs de feiten heen. Ik probeer de feiten juist op tafel te leggen. Ik vind het zorgelijk dat de aanvragen voor schuldhulpverlening toenemen. En ik wil dat de gemeentelijke schuldhulpverlening beter wordt georganiseerd, want daar is echt ruimte voor, zoals in het rapport van het IWI wordt aangegeven. Verder heeft het kabinet 90 mln. toegevoegd aan het budget voor de bijzondere bijstand. Het gecombineerde budget voor armoedebestrijding, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening voor gemeenten is nog steeds aanzienlijk hoger dan voor de crisis in 2008. In 2007 zat in die gecombineerde pot geld 208 mln. Vanaf dit jaar zit er nog steeds zo'n 400 mln. in.

Mevrouw **Sterk** (CDA):

Hoe je deze cijfers ook beoordeelt, voorkomen is beter dan genezen. Wij praten in de Kamer al heel lang over een systeem om te voorkomen dat mensen schulden aangaan die ze niet kunnen afbetalen. Is de staatssecretaris bereid samen met de VNG, Divosa, de NVVK en al die andere partijen die bezig zijn met een bepaald initiatief, dat initiatief uit het slop te trekken en ervoor te zorgen dat er een preventief schuldenregistratiesysteem komt?

Staatssecretaris **De Krom**:

Daartoe ben ik bereid. Dat heb ik de Kamer al eerder gemeld. Mevrouw Sterk heeft het concreet over het Landelijk Informatiesysteem Schulden (LIS). In het algemeen overleg dat wij daarover hebben gehad, heb ik gezegd dat het een privaat initiatief blijft en dat ik de verantwoordelijkheid daarvoor niet over wil nemen. Maar wij wachten even hoe een en ander zich ontwikkelt met het College bescherming persoonsgegevens. Ik zal de Kamer daar voor half maart over berichten.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie):

Is de staatssecretaris zich goed bewust van de urgentie die er nu is? Ook de middeninkomens raken nu immers in de problemen. Is hij bereid om te komen met een integraal plan van aanpak? Dit gaat namelijk over allerlei departementen heen. Op die manier is onze hele schuldhulp immers ingericht. Is de staatssecretaris ook bereid om met een soort publiek-privaat noodfonds te komen om mensen uit de problemen te helpen?

Staatssecretaris **De Krom**:

Mevrouw Ortega vraagt om een integraal plan van aanpak. Ik denk dat dat niet nodig is. Zoals mevrouw Ortega weet, heeft het ministerie van Financiën de laatste tijd tal van maatregelen genomen om overkreditering tegen te gaan. Het ministerie van SZW neemt deel aan een groot aantal initiatieven, bijvoorbeeld het platform Wijzer in geldzaken en CentiQ. Ook hebben we de wet schuldhulpverlening. Onlangs heb ik geld ter beschikking gesteld om

de professionalisering van de sociale diensten te verbeteren. Er worden veel verschillende acties ondernomen. Ik zie dus geen reden om daar nog iets bovenop te zetten. Wat mij betreft gaat het erom dat er in de professionalisering van de uitvoering de nodige slagen worden gemaakt. Dat kan ook, want daar is ruimte voor.

De **voorzitter**:

Ik dank de staatssecretaris. Hiermee zijn we aan het eind van het mondelinge vragenuur gekomen.